

Gymnázium Přírodní škola, o.p.s.
Profilová práce — třída Lambda
Vyšší stupeň studia
2017/2018

Jiří Slapnička

Vyhlídková zastavení na letenské stráni

Vedoucí práce: Mgr. Štěpán Macháček

Datum odevzdání: 1. března 2018

Chtěl bych mnohokrát poděkovat především svému vedoucímu práce Mgr. Štěpánu Macháčkovi za odborné konzultace týkající se textů a výběru objektů, také MgA. Magdaleně Bartákové za pomoc s grafickou stránkou výstupů, Tomáši Kudláčkovi za panoramatické fotografie a Ing. arch. Lence Burgerové PhDr. za vřelost při jednání s institucí radnice Prahy 7.

Abstrakt

Práce se zabývá problematikou letenské stráně, především možností vytvoření stezky, která představí návštěvníkovi zajímavá místa, která jsou viditelná z vybraných lokací na stráni. Níže jsou rozebrána úskalí při tvorbě informační stezky, požadavky činitelů v oblasti, jež byly zaneseny do návrhu a doporučení autora. Hlavní součástí je návrh virtuálního průvodce obsahujícího obrazový materiál vysvětlující panorama a doplňující informační texty s jejich audio nahrávkami.

The thesis deals with a problematic of letenská stráně, especially with an option to create a trail, that would show interesting places, which a visitor could see from the chosen locations. Problems with creating the trail, requirements of agents in area, which were inserted into the proposal and recommendations of an author are introduced below. The main part is the proposal of virtual guide containing visual material explaining panorama, and supplementary texts with its audio records.

Obrázek 1 - Výřez výkresů územního plánu hl. m. Prahy	11
Obrázek 2 - Panoramatická fotografie s vyznačenými objekty	14
Obrázek 3 - Výřez mapy s vyznačenými lokacemi vyhlídkových zastavení.....	24
Obrázek 4 - Vizuální prvek virtuálního průvodce – první zastavení	24
Obrázek 5 - Vizuální prvek virtuálního průvodce – druhé zastavení.....	24
Obrázek 6 - Vizuální prvek virtuálního průvodce – třetí zastavení	25

Obsah

ÚVOD.....	7
POSTUP PRÁCE.....	9
POPIS OBLASTI.....	11
SPOLUPRÁCE S ÚŘADY	12
PODOBA INSTALACÍ	13
OBSAH INFORMAČNÍCH TEXTŮ	15
CELKOVÉ ÚPRAVY LETENSKÉ STRÁNĚ.....	20
ZÁVĚR	21
ZDROJE	22
PŘÍLOHY	24

Úvod

„Z Letné je Praha vidět jako šedavá organická substance, tkáň ulic s rozlišovacími znaménky věží a budov, jejichž proměnlivá uskupení spíše napovídají než prozrazují celek města. Ale opačný pohled je stejně důležitý; z nábřeží přes řeku je Letná vidět jako vztyčená pestrá rozplývající se masa. Je to dvojice obrazů, které se vzájemně rámuji a vyjadřují něco podobného.“ (Jiří Sádlo, str. 2)

Na začátek jsem si vypůjčil slova z textu Jiřího Sádla, která poukazují na zásadní potenciál letenského svahu. Letenský svah je místo ojedinělé z mnoha stran. Já jsem se zaměřil na výjimečné geografické umístění, jež skýtá jedinečnou příležitost spatřit centrum hlavního města jako na dlani. Ale co si náhodný procházející vybaví v této šedavé substancí? Pouze sem a tam zpozoruje výraznější budovu či věž, která napoví, jakým směrem metropole se dívá. To byla prvotní premisa.

Na počátku práce stála snaha zpřístupnit tento úchvatný pohled a vyložit, co všechno se pod letenským svahem rozkládá. Dát výrazným bodům perspektivy jména, podle nichž je možné se orientovat. Ukázat, jaká různorodost může být skryta v jednom pohledu, od stop nejstarší historie města až po tvary nejnovějších dob.

Svah prudce se svažující k řece je protkán hustou sítí pěších cest jako stvořených k tomuto záměru. Úmyslem bylo u těchto stezek vytvořit sérii informačních stanovišť, která kolemjdoucím takovýto pohled vysvětlí, pokusí se udělit místu statut odpočinkové lokality, kam se obyvatelé rádi podívají za jeho krásami při milé procházce, namísto úseku sloužícího jako pouhý průchod.

Tento záměr však mělo více subjektů. Snahu zkrášlit území Letenských sadů má dlouhodobě radnice městské části Praha 7, na jejímž území se nacházejí i příslušné orgány Magistrátu hlavního města Prahy. V minulých letech již byla do parku umístěna sada informačních tabulí informujících návštěvníky o stavbách nacházejících se na Letenské pláni. V návaznosti na takovéto úsilí se tato práce, na základě zadání ze strany paní Ing. arch. Lenky Burgerové PhDr., radní Prahy 7 pro rozvoj, soustředí na letenský svah.

K dosažení takového záměru byly stanoveny následující cíle:

Vybrat 3 místa, vyhlídková zastavení, k nimž se budou vztahovat dále zpracovávané informace. U takových míst:

1. zaměřit souřadnice GPS,
2. zakreslit místa do mapy,
3. navrhnout podobu a způsob zpracování zastavení.

Postup práce

Pro vytvoření trasy stezky, návrhu stanovišť a informačního obsahu bylo použito následujících postupů:

1. Terénní průzkum oblasti

Pro vybrání vhodných lokalit na letenské stráni byly cesty skrze svah důkladně prozkoumány. Místa, která byla potenciálně vhodná k umístění vyhlídkového zastavení, byla zdokumentována – série fotografií místa i pohledů z něj. Všechny tyto fotografie byly označeny GPS místa, z něhož byly pořízené, pro snazší následné dohledání lokací.

2. Práce s elektronickými mapami

Po vybrání stanovišť byly u příslušných lokací opětovně, přesněji, zaměřeny souřadnice GPS. Následně byla na základě těchto údajů vytvořena elektronická mapa s body na lokacích stanovišť. Pro vytvoření elektronické mapy byla použita aplikace Google Maps Engine Lite.

3. Panoramatické fotografie

Základní prvek informační části zastavení, panoramatické fotografie, byly pořízeny za použití stativu fotoaparátem Canon EOS 100D s objektivem s pevnou ohniskovou vzdáleností 58 mm. Série fotografií pro vytvoření jednoho panoramatického snímku byla vytvořena s jednotnou expozicí.

Panoramatická fotografie byla následně vytvořena ze série snímků pomocí programu Image Composite Editor.

4. Grafický návrh informačního prvku

Návrh informačního vizuálního obsahu, tzn. panoramatická fotografie s vyznačenými místy a doplňujícím obsahem, byl vytvořen v programu MS Office Powerpoint. Potřebné fotografie byly umístěny do tabulky požadovaných rozměrů.

5. Tvorba audio-informačního oddílu

Vizuální informační prvek byl doplněn o zvukovou stopu. Zvuková stopa byla vytvořena v programu Audacity.

6. QR kódy

K virtuálnímu průvodci umístěnému na webu školy byl skrze vygenerovaný QR kód vytvořen odkaz, který je možné umístit na požadované lokace. QR kódy byly vytvořeny pomocí webové stránky www.qrgenerator.cz.

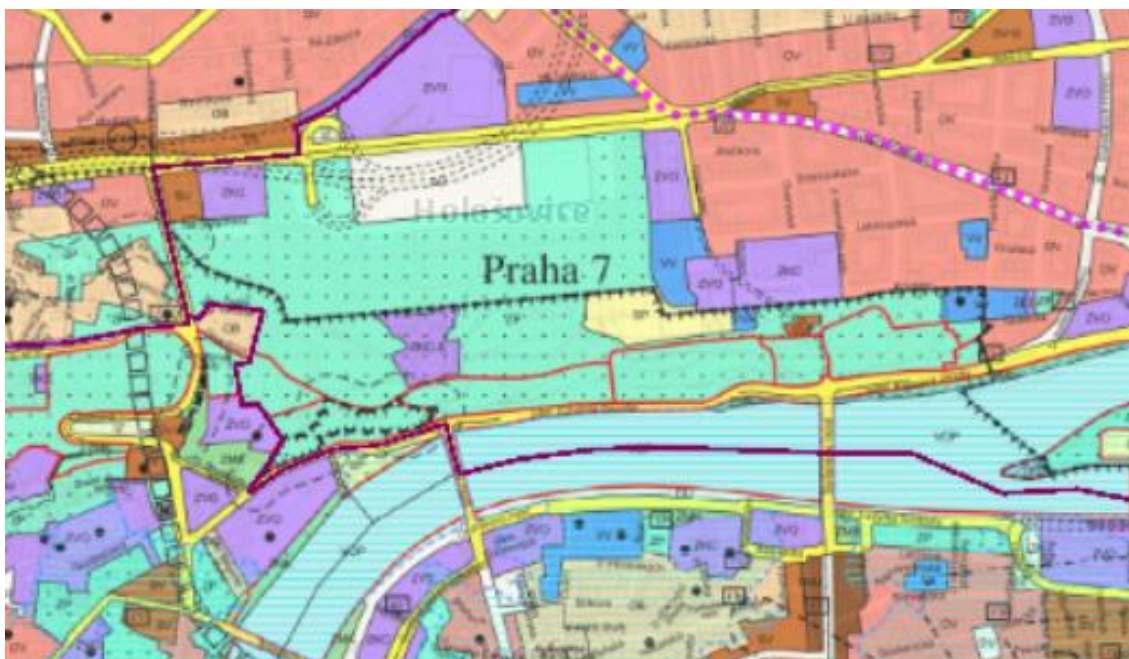
Popis oblasti

Letenská pláň a Letenské sady jsou rozsáhlý park s výměrou 46,388 ha. Nacházejí se na katastrálním území Holešovic, spadajících pod radnici Prahy 7. Oblast je pod správou oddělení péče o zeleň v odboru ochrany prostředí na Magistrátu hlavního města Prahy.

Oblast se skládá z Letenské pláně s přilehlými parky, na niž navazuje letenský svah, který se prudce svažuje jižním směrem dolů k Vltavě. (Jiří Sádlo)

Letenská pláň je rozlehlá travnatá plocha, která je řídce osázena stromy, na jižní straně s vyšší intenzitou. Na severní straně je ohraničena silnicí a na jižní se prudce láme v letenský svah.

Letenský svah je území s hustou vegetací invazivních dřevin. Skrze svah vede veliké množství cest pro pěší. Cesty jsou na vrchu svahu rovnoměrně napojeny na komunikace Letenské pláně a na dolním okraji se sbíhají u Štefánikova a Čechova mostu.

Obrázek 1 - Výřez výkresů územního plánu hl. m. Prahy - <http://app.iprpraha.cz/js-api/app/vykresyUP/>

Spolupráce s úřady

Pro tvorbu naučných stezek a konstrukcí jim podobných je spolupráce s vlastníkem pozemku, popřípadě jeho správcem, klíčová. Takovýto způsob kooperace stál také u počátku této práce – tímto prvotním poradním činitelem byla radnice Prahy 7. Další institucí činnou v tomto procesu byl Magistrát hl. m. Prahy, konkrétně oddělení péče o zeleň na odboru ochrany přírody. Tento orgán působí jako správce oblasti Letenských sadů.

Komunikace probíhala skrze SMS, elektronickou poštu, telefonické hovory i při osobních setkáních, která se projevila jako nejúčinnější. Na ostatních komunikačních cestách se projevila a nedostupnost žádoucích osob, a to vedlo k dlouhé reakční době.

Dlouhá reakční doba byla příčinou výrazného oddálení práce na výstupech – informační průvodce a další. Jak bylo řečeno výše, prvním činitelem, s nímž byla provedena konzultace, byla radní Prahy 7 Ing. arch. Lenka Burgerová PhDr., která představila rámcový obraz podoby žádané stezky – série vyhlídkových zastavení na letenské stráni za použití prostředků jež nevyžadují přílišnou údržbu, s nutností konzultace formátu případných informačních tabulí s oddělením péče o zeleň.

Pro konzultaci podoby zastavení byl paní Burgerovou poskytnut kontakt na Ing. Daniela Frantíka, vedoucího oddělení péče o zeleň na Magistrátu hlavního města Prahy. Po kontaktování tohoto úřadu jsme byli přesměrováni k paní Ing. Pavle Čేశkové, specialistce péče o zeleň v této oblasti. Dle jejího vyjádření k této záležitosti nebylo vhodné umisťovat do oblasti další mobiliář, jelikož v Letenských sadech již je instalován infosystém v podobě piktogramů, rozcestníků a informačních tabulí u technických památek a biokoridoru. Tato informace nám byla předána k 2. 8. 2017.

Po předchozí zkušenosti z této práce hodnotím spolupráci s dotčenými činiteli jako vysoce neúčinnou a časově náročnou. Zároveň se projevovala velice rozdílná otevřenost dotčených činitelů a jejich vřelost ke kooperaci. Z osobního hlediska byl tento přístup silně demotivační a neuspokojivý.

Podoba instalací

Zastavení byla vytvářena ve spolupráci s radnicí Prahy 7 a dalšími orgány magistrátu zodpovědnými za správu letenské stráně, stejně tak tomu bylo i při volbě podoby instalace, popřípadě vzhledu naučných tabulí apod. Informační prvek stezky musel splňovat několik kritérií:

1. Snadná údržba

Prvotní presumpcí, vzhledem k nedostupnosti cest skrze letenskou stráně a častému vandalismu na veřejném majetku v této oblasti, byla snadná údržba informačního prvku a jeho odolnost proti poškození. (MČ Praha 7)

2. Zasazení do terénu

Dalším požadavkem byla komplementárnost s účelem, který měl plnit, tedy podávat doplňující informace k výhledu a nenarušovat perspektivu.

3. Sjedený vzhled

Podle zadání mají informační tabule v oblasti jednotný vzhled, který by informační prvky navržené touto prací měly splňovat. (MČ Praha 7)

V Letenských sadech je instalován infosystém zahrnující informační tabule u technických památek: Letenský kolotoč, Hanavský pavilon, Expo 58, Metronom, Letenský zámek; a informace o biokoridoru i jeho revitalizaci. (MHMP, OOP, oddělení péče o zeleň)

V průběhu práce byl obsah i vzhled konzultován s příslušnými orgány, především oddělením péče o zeleň na magistrátu hlavního města, které spravuje Letenské sady. Podle vyjádření této instituce zastoupené paní Ing. Pavlou Češkovou, specialistkou na městskou zeleň, není přínosné do oblasti umisťovat informační tabule.

Výsledná podoba

V návaznosti na předchozí požadavky byl za nejvhodnější způsob zpracování zvolen virtuální průvodce s označením významných nebo výrazných objektů, které jsou z vybraných zastavení vidět – elektronický soubor, jehož pomocí jsou návštěvníkovi předány informace o viditelných místech.

V průvodci je obsažena panoramatická fotografie s vyznačenými objekty zájmu a jejich detailními fotografiemi. Součástí průvodce je informační část podávající stručné informace o vyznačených stavbách, a to jak v psané formě, tak v podobě doplňujícího mp3 souboru. V informacích je popis vybraného místa, stručná historie, případně účel, jemuž dnes budova slouží. Způsob řešení byl inspirován již existující naučnou stezkou audioteplice.cz.

Obrázek 2 - Panoramatická fotografie s vyznačenými objekty; foto a grafika: Tomáš Kudláček, Jiří Slapnička

Na průvodce byl vygenerován odkaz v podobě QR kódu. QR kód je možné umístit na potřebná místa na malé tabulky nebo pomocí spreje na povrch cesty. Tento způsob byl vybrán, jelikož nevyžaduje údržbu ze strany správce území a je možné jeho rozšíření nebo aktualizace v budoucnu.

Díky užití elektronické podoby bylo možné informační panely doplnit textovými oddíly i zvukovou stopou. Průvodní zvukový doprovod napomáhá orientaci v panoramatu a podává podrobnější komentář.

Obsah informačních textů

Stezka nemá za cíl podávat podrobné informace o objektech viditelných z vybraných zastavení na letenské stráni, ale poukázat na jejich význam, a především poukázat na jiný způsob využití tohoto místa. Způsob poukázání na potenciál oblasti je jednou z cest, jak vnést život na místo, které je specifické svou lokací, historií, ale i biologickou výjimečností a opakovanými asanacemi. (Jiří Sádlo)

Texty jsou obranou, proč autor umístil onen objekt zvýrazněný v průvodci do užšího výběru, který předává divákovi. Mají za účel objasnit důležitost stavby, krátce shrnout historii zpracovávaného místa a stručně popsat o jakou strukturu se jedná. Objekty byly vybrány, aby zachycovaly celou historii vývoje města. Ve výběru se nacházejí budovy vystavěné za éry Přemyslovců (Anežský klášter), doby První republiky (Ministerstvo dopravy) i téměř současné (Žižkovský vysílač). Vybrané stavby jsou výraznými body při orientaci na pozadí města nebo mají významnou roli v současnosti či minulosti země.

Vybrané objekty s informačními texty, v pořadí na informačních snímcích:

1. Národní památník Vítkov,

Národní památník na Vítkově je jednou z nejvýraznějších dominant města. Stavba památníku započala roku 1927 se záměrem vytvořit prostory sloužící k připomenutí prvního odboje a osob, jež se zasloužily o vznik Československa. Ideologie následujících režimů účel památníku změnily. V průběhu druhé světové války unikalo místo pozornosti, avšak po komunistickém převratu začalo sloužit účelové interpretaci dějin. Jako místo připomenutí odboje začíná Vítkov sloužit až dnes.

2. Vodní elektrárna Štvanice

Vodní elektrárna na Štvanici, dům na břehu řeky, který připomíná spíše zámek nežli technickou památku. Jedná se o secesní stavbu architekta Aloise Dlabáče, inspirovanou vzhledem renesančních zámků. Přes veškerou reprezentativnost objektu mluvíme stále o industriálním celku nejstarší elektrárny na Vltavě. Navzdory tomu, že vznikla již mezi roky 1907 a 1914, je stále schopna dodávat tolik elektrické energie, že by nasýtila veřejné osvětlení celé Prahy.

3. Ministerstvo dopravy

Ministerstvo dopravy sídlí v budově, v níž působil Ústřední výbor KSČ, který zde nechal vystavět protiletecký kryt a byt pro generálního tajemníka Gustava Husáka. Dříve bývala lokací Ministerstva železnic, pro něž byl komplex vystavěn. Stavba probíhala mezi roky 1922 a 1933 v rámci výstavby série administrativních budov na bývalém Petrském nábřeží. Obdobně jako budova Ministerstva průmyslu je i zdejší struktura doplněna o tematické sochy, zde znázorňující textilnictví, obilnictví, hutnictví, hornictví a o mnoho dalších.

4. Kostel sv. Prokopa na Žižkově

Kostel sv. Prokopa na Sladkovského náměstí je neogotická stavba založená kardinálem Schönbornem v roce 1898 v tehdejší městě Žižkov, v té době ještě nezávislém na Praze. Žižkov byl k Praze připojen až roku 1922. Základní kámen byl položen u příležitosti 50. výročí panování Františka Josefa I. Nejvýraznějším prvkem budovy je 72 m vysoká věž s křížem otočeným k Sázavskému klášteru, který založil sv. Prokop.

5. Žižkovský vysílač

Žižkovský vysílač je se svými 216 m nejvyšší budovou Prahy. Tato polyfunkční radiokomunikační věž vznikla podle návrhu architekta Václava Aulického z důvodu nedostatečného pokrytí pražské kotliny. První otázkou ohledně vysílače bylo umístění. V úvahu přicházela Parukářka, Riegrovy sady nebo Mahlerovy sady, které byly vybrány. Žižkovská věž byla nazývána mnoha přizvisky: druhá nejošklivější stavba světa, raketa či Štrougalův prst, ale stále, i se sochami 10 miminek Davida Černého, neodmyslitelně patří k Praze.

6. Národní muzeum

Národní muzeum se nám jeví jako dominanta Nového města, stavba, která svým provedením, výzdobou i konstitucí ukazuje honosnost a hrdost doby svého vzniku. V budově se slučují architektonické slohy, s nimi spjaté kultury a jejich symbolika. Bloková budova se čtyřmi pavilony v rozích na nás působí dojmem stability, zatímco sloupová horních částí křídel v nás evokují antickou moudrost. Vše následně skrze průčelí vyústí v honosný pantheon, v němž spatříme velikány své doby.

7. Kostel sv. Jakuba Většího

Kostel sv. Jakuba je původně gotický svatostánek, který je součástí kláštera minoritů. Budova v roce 1689 shořela a byla opravena pod vedením Jana Šimona Pánka v duchu baroka. Jedná se o ukázkou barokizace gotického chrámu, při níž byly zachovány obvodové

zdi a dynamičnost prostoru dodávají štukové reliéfy. Největší pozornost byla věnována honosnému průčelí vchodu z Malé Štupartské ulice, které vytvořil sochař Ottavio Mosto v duchu barokního ilusionismu.

8. Ministerstvo průmyslu

Ministerstvo průmyslu a obchodu sídlí v budově od doby jejího vzniku. Stavba byla zahájena roku 1928 podle návrhu jednoho z nejvýznamnějších českých architektů profesora ČVUT Josefa Fanta. Honosný reprezentativní objekt vznikl na místě průmyslově využívaného pravého břehu řeky. I sama výzdoba stavby je přímo spojena s jejím určením. Čtyři nejvýraznější sochy, nacházející se u majestátní kopule, znázorňují průmysl, obchod, řemesla a plavbu.

9. Anežský klášter

Anežský klášter, založený Anežkou Přemyslovnou v roce 1231 v blízkosti tehdy vznikajícího opevnění, je jednou z prvních gotických staveb Prahy. V průběhu historie byl Anežský klášter dále rozšiřován a sloužil také jako pohřebiště rodu Přemyslovců. Za vlády Josefa II. byl klášter zrušen a odsouzen k zániku. Postupná obnova komplexu přišla až s počátkem 20. století a přenesením do vlastnictví Národní galerie, jíž dodnes slouží jako výstavní prostor.

10. Týnský chrám

Týnský chrám byl vystavěn v průběhu 14. a 15. století jako nový farní kostel Starého města. Kostel P. Marie před Týnem naplnil ambice staroměstského patriciátu, který ho nechal vystavět, jak svou architektonickou zdařilostí, tak svou impozantní sochařskou výzdobou. Týnský chrám byl a stále je jednou z nejvýznamnějších dominant Starého města, která přitahuje nejednoho návštěvníka nejstarší části historického centra.

11. Staroměstská radnice

Staroměstská radnice byla a stále zůstává symbolem Prahy a její velkoleposti. Stavba radnice započala na základě listiny krále Jana Lucemburského z roku 1338, aby sloužila městské radě volené z řad nejbohatších měšťanů. Nejstarší částí gotické budovy je překrásná věž s unikátním orlojem. Přesto není komplex radnice pouze historickou památkou. Stále se v něm nacházejí jednací prostory, které slouží účelům Magistrátu hlavního města.

12. Kostel sv. Mikuláše

Barokní kostel sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí vznikl v průběhu 30. let 18. století na místě bývalého románského kostela sv. Mikuláše v rámci obnovy benediktinského kláštera. Výjimečný tvar kostela vznikl podle návrhu Kiliána Ignáce Dietzenhofera v důsledku urbanistické situace tehdejší Prahy. Samotný vznik a překrásná výzdoba této stavby nám ukazuje, že rozkvět města prolínal staletími a gotické pozůstatky středověku nejsou jediným skvostem Prahy.

13. Nemocnice na Františku

Nemocnice Na Františku je nejdéle fungujícím lékařským zařízením na území Prahy. Poskytování lékařských služeb v této oblasti se datuje již do 13. století, kdy byl Anežkou Přemyslovnou založen špitál přilehlý nedalekému klášteru. Sama nemocnice Na Františku datuje své založení do roku 1354, kdy Arnošt z Pardubic vysvětil kapli a špitál. Nemocnice se průběhem staletí rozrůstala a svou současnou podobu získala při rozšíření císařem Ferdinandem na počátku 20. století.

14. Staroměstské náměstí

Staroměstské náměstí je centrem nejstarší části hlavního města. Nacházejí se zde jedny z nejproslulejších staveb českých zemí. Třemi nejvýznamnějšími budovami na náměstí jsou kostel sv. Mikuláše z 18. století, kostel Panny Marie před Týnem, někdy nazývaný Týnský chrám, z 15. století, a především Staroměstská radnice ze století čtrnáctého.

15. Hotel Intercontinental

Hotel Intercontinental byl postaven v 70. letech minulého století jako jeden z ubytovacích komplexů spojených s rozvojem turismu v Praze. Tento druh stavby dnes nazýváme jako brutalistní. Výraz je odvozen z francouzského slova brut, v překladu beton. Do této série staveb patří například hotel Pyramida na Břevnově nebo Transgas na Vinohradech. Na počátku 20. století, před výstavbou brutalistního hotelu, měla být parcela místem nové budovy německé university, ale tento plán byl v důsledku první světové války zrušen.

16. Právnická fakulta

Neoklasicistní budova právnické fakulty zažila za dobu své existence opravdu mnoho. Potíže pronásledovaly už její výstavbu, která započala roku 1908, ale byla záhy s počátkem 1. světové války pozastavena. Do začátku 30. let byla fakulta, i přes smrt jejího autora Jana Kotěry, dokončena a začala sloužit svému účelu. Avšak i v průběhu dalších let byla

dějištěm významných událostí. Tato budova je místem manifestace a následných restrikcí spojených s pohřbem Jana Opletala v roce 1939.

17. Karlův most

Karlův most je společně se Staroměstským náměstím nejznámějším a nejnavštěvovanějším místem Prahy. Jeho stavba byla započata roku 1357 Karlem IV. Základní kámen nového gotického mostu byl položen na místě zničeného románského Juditina mostu. Most byl plně dokončen na konci 14. století. Stavitelem mostu byl Petr Parléř, který stavbu vedl od roku 1375 až do jejího konce.

Celkové úpravy letenské stráně

Letenská stráně je sice oblast s hustou infrastrukturou, ale je v porovnání s Letenskou plání opomíjená – veřejné osvětlení je řídce rozmístěné a mnohdy nefunkční, obzvláště na méně frekventovaných cestách, jejichž povrch bývá poškozen. Snahy o jejich obnovu jsou viditelné, hojněji využívané komunikace mají často nový povrch i zábradlí a jsou prosvětlenější. Domnívám se, že takovéto snahy jsou důležité pro hojnější využití letenské stráně, obzvláště v zimních měsících, kdy návštěvníci procházejí parkem mnohdy po setmění.

Závěr

V rámci práce byl proveden terénní průzkum s předběžnou fotodokumentací a následná práce se zdroji o významných budovách v Praze. Byl proveden výběr zajímavých staveb a jejich fotodokumentace a pořízení panoramatických snímků ze zvolených lokací na letenské stráni.

Z nasbíraného materiálu byl vytvořen virtuální průvodce obsahující mapu s vyznačenými lokacemi s přiloženými GPS, obrazový materiál vysvětlující panorama z vybraných lokací a doplňující informační texty a jejich audio nahrávky.

Zdroje

1. *Výkresy územního plánu* [online]. Praha: Institut plánování a rozvoje, 2019 [cit. 2018-02-20]. Dostupné z: <http://app.iprpraha.cz/js-api/app/vykresyUP/>
2. SÁDLO, Jiří. *Co s ošemetnou vágností městských parků?: Případ letenského svahu*. Praha, 2017.
3. *Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky: Invazivní druhy* [online]. 2018 [cit. 2018-02-20]. Dostupné z: <http://invaznidruhy.nature.cz>
4. BENEŠOVSKÁ, Klára. *Deset století architektury*. Praha: Správa Pražského hradu, 2001. ISBN 80-86161-36-6.
5. KOTALÍK, Jiří T. *Deset století architektury*. Praha: Správa Pražského hradu, 2001. ISBN 80-86161-38-2.
6. ZATLOUKAL, Pavel. *Deset století architektury*. Praha: Správa Pražského hradu, 2001. ISBN 80-86161-39-0.
7. LUKEŠ, Zdeněk. *Deset století architektury*. Praha: Správa Pražského hradu, 2001. ISBN 80-86161-34-X.
8. Elektrárna na pražském ostrově. *ASB-portal: odborný stavební portál* [online]. 2008, 26.9.2008 [cit. 2018-02-23]. Dostupné z: <https://www.asb-portal.cz/architektura/stavby-a-budovy/nadcasova-architektura/elektrarna-na-prazskem-ostrove>
9. Vodní dílo Štvanice. *Kudy z nudy* [online]. 2018, 18.2.2018 [cit. 2018-02-23]. Dostupné z: <http://www.kudyznudy.cz/aktivita-a-akce/aktivita/vodni-dilo-stvanice-v-praze.aspx>
10. Vodní elektrárna Na Štvanici. *ELEKTRO: časopis pro elektrotechniku* [online]. FCC Public, 2018 [cit. 2018-02-23]. Dostupné z: <http://www.odbornecasopisy.cz/elektro/casopis/tema/vodni-elektrarna-na-stvanici--13724>
11. Hydroelektrárna: Praha 7. *Národní památkový ústav: památkový katalog* [online]. Národní památkový ústav, 2015 [cit. 2018-02-23]. Dostupné z: <http://pamatkovykatalog.cz/?element=14114016&sequence=18&mode=fulltext&ion%5B0%5D=Hlavn%C3%AD+m%C4%9Bsto+Praha&county%5B0%5D=Praha&municipality%5B0%5D=Praha&municipalityPart%5B0%5D=Hole%C5%A1ovice&order=relevance%3Adesc&action=element&presenter=ElementsResults#>
12. Staroměstská radnice s orlojem. *Prague.eu: oficiální turistický portál Prahy* [online]. Prague City Tourism, 2018 [cit. 2018-02-23]. Dostupné z: <https://www.prague.eu/cs/objekt/mista/188/staromestska-radnice-s-orlojem>
13. Turistický průvodce Prahou: Praha 1. *PRAGUE city line* [online]. ROVOJ CESTOVNÍHO RUCHU o.s. [cit. 2018-02-23]. Dostupné z: http://www.praguecityline.cz/wp-content/files/Cesky_Pruvodce_PragueCityLinePraha1_aktualizace2017.pdf
14. Historie budovy Ministerstva průmyslu a obchodu. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. MPO, 2018, 29.6.2006 [cit. 2018-02-23]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/rozcetnik/ministerstvo/o-ministerstvu/historie/historie-budovy-ministerstva-prumyslu-a-obchodu--18907/>
15. Právnická fakulta. *Národní památkový ústav: Památkový katalog* [online]. Národní památkový ústav, 2018 [cit. 2018-02-23]. Dostupné z: <http://pamatkovykatalog.cz?element=15799055&action=element&presenter=ElementsResults>
16. Ministerstvo dopravy. *Památkový katalog* [online]. Národní památkový ústav, 2015, 2015 [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: <http://pamatkovykatalog.cz?element=18409635&action=element&presenter=ElementsResults>
17. Budovu ministerstva dopravy si v rámci dne otevřených dveří prohlédlo 1 367 lidí. *Ministerstvo dopravy* [online]. Ministerstvo dopravy ČR, 2018, 17.11.2014 [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: <https://www.mdcz.cz/Media/Media-a-tiskove-zpravy/Budovu-ministerstva-dopravy-si-v-ramci-dne-otevren>
18. BAŤKOVÁ, Růžena, ed. *Umělecké památky Prahy*. Praha: Academia, 1998. ISBN 80-200-0538-2.
19. Bývalá budova ÚV KSČ se poprvé v historii otevře veřejnosti. K vidění bude i Husákův kryt. *Český rozhlas* [online]. český rozhlas, 2018, 19.10.2013 [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/regiony/byvala-budova-uv-ksc-se-poprve-v-historii-otevre-verejnosti-k-videni-bude-i-husakuv-kryt_201310190514_mskalicky
20. *Staletá Praha*. Praha: Národní památkový ústav, 2014, XXX(1). ISSN 0231-6056.
21. Hotel Intercontinental. *ARCHITEKTURA 489* [online]. [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: <http://www.a489.cz/hotel-intercontinental>

22. Hotel Intercontinental v Praze. *Památkový katalog* [online]. Národní památkový ústav, 2015, 2015 [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: <http://pamatkovykatalog.cz?element=12605580&action=element&presenter=ElementsResults>
23. Klášter milosrdných bratří. *Památkový katalog* [online]. Národní památkový ústav, 2015, 2015 [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: <http://pamatkovykatalog.cz?element=15793880&action=element&presenter=ElementsResults>
24. Nemocnice Na Františku: Na konci 18. století největší, dnes nejmenší. *ČT 24* [online]. Česká televize, 2018, 26. 10. 2014 [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/1012380-nemocnice-na-frantisku-na-konci-18-stoleti-nejvetsi-dnes-nejmensi>
25. Národní památník na Vítkově s hrobem neznámého vojína. *Památkový katalog* [online]. Národní památkový ústav, 2015, 2015 [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: <http://pamatkovykatalog.cz?element=12885119&action=element&presenter=ElementsResults>
26. Národní památník na Vítkově. *Památkový katalog* [online]. Národní památkový ústav, 2015, 2015 [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: <http://pamatkovykatalog.cz?element=12885119&action=element&presenter=ElementsResults>
27. Národní památník na Vítkově. *Národní muzeum* [online]. Národní muzeum, 2018 [cit. 2018-2-26]. Dostupné z: <http://vzpominej.nm.cz/narodni-pamatnik-na-vitkove/>
28. Zaslapané projekty: Památník Vítkov. *Česká televize* [online]. Česká televize, 2018, 2008 [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10209988352-zaslapane-projekty/409235100061002-pamatnik-vitkov/video/>
29. Žižkovská věž slaví jubileum: Od položení základního kamene uplynulo 30 let. *IROZHLAS* [online]. Český rozhlas, 2018, 4.11.2015 [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/regiony/zizkovska-vez-slavi-jubileum-od-polozeni-zakladniho-kamene-uplynulo-30-let_201511041152_mhromadka
30. Tower. *Towerpark* [online]. 2018 [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: <https://towerpark.cz/pages/tower>
31. Žižkovská věž jako raketa? Rád to slyším, říká její autor. *Aktuálně.cz: Video* [online]. Economia, 2018, 15.8.2015 [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: <https://video.aktualne.cz/dvtv/zizkovska-vez-jako-raketa-rad-to-slysim-rika-jeji-autor/r~495b82da428e11e58f1e002590604f2e/?redirected=1519649439>
32. Host Lucie Výborné: S Václavem Aulickým. *Radiožurnál: archiv* [online]. Český Rozhlas, 8.2.2010 [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: <http://prehravac.rozhlas.cz/audio/1089411>
33. Zlatá Praha (II): Ročník 15/1897-1898, číslo 52, strana 624. *Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.: Digitalizovaný archiv časopisů* [online]. Akademie věd ČR [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=ZlataPrahaII/15.1897-1898/52/624.png>
34. Kostel sv. Prokopa na Žižkově. *Praha virtuální: Virtuální prohlídka Prahy* [online]. Praha: Magistrát hl. m. Prahy, 2018 [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: <http://virtualni.praha.eu/veze/kostel-sv-prokopa-na-zizkove.html>
35. Kostel sv. Prokopa. *Památkový katalog* [online]. Národní památkový ústav, 2015, 2015 [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: <http://pamatkovykatalog.cz?element=14867034&action=element&presenter=ElementsResults>

Přílohy

Obrázek 3 - Výřez mapy s vyznačenými lokacemi vyhlídkových zastavení

Obrázek 4 - Vizuální prvek virtuálního průvodce – první zastavení; foto: Tomáš Kudláček, Jiří Slapnička

Obrázek 5 - Vizuální prvek virtuálního průvodce – druhé zastavení; foto: Tomáš Kudláček, Jiří Slapnička;
„Pražský orloj“ od „Daniel Zimmermann“ licencována pod CC BY 2.0.

Obrázek 6 - Vizualní prvek virtuálního průvodce – třetí zastavení; foto: Tomáš Kudláček, Jiří Slapnička